

SUN'IY INTELLEKT VA ZAMONAVIY TEXNOLOGIYALARNING TA'LIMDAGI AHAMIYATI

*Samarqand viloyati Urgut tumani
120-umumta'lim maktabi
texnologiya fani o'qituvchisi
Akramova Zamira Safarovna*

Annotatsiya: Ushbu maqolada sun'iy intellekt va zamonaviy texnologiyalarning ta'lim tizimidagi o'rni hamda ahamiyati yoritilgan. Shuningdek, raqamli texnologiyalar yordamida ta'lim sifatini oshirish, o'quvchilarning bilim olish jarayonini samarali tashkil etish va innovatsion metodlardan foydalanish masalalari tahlil qilingan. Sun'iy intellekt asosidagi platformalarning ta'lim jarayoniga ta'siri hamda ularning afzalliklari haqida fikr yuritilgan.

Kalit so'zlar: sun'iy intellekt, zamonaviy texnologiyalar, raqamli ta'lim, innovatsion metodlar, elektron ta'lim, ta'lim sifati, axborot texnologiyalari, masofaviy ta'lim, interaktiv ta'lim, raqamlashtirish.

Hozirgi globallashtirish va raqamlashtirish davrida ta'lim tizimida zamonaviy texnologiyalardan foydalanish muhim ahamiyat kasb etmoqda. Ayniqsa, sun'iy intellekt texnologiyalarining rivojlanishi ta'lim jarayonini yangi bosqichga olib chiqmoqda. Bugungi kunda ko'plab davlatlarda ta'lim sifatini oshirish, o'quvchilarning bilim olish imkoniyatlarini kengaytirish hamda o'qitish jarayonini samarali tashkil etishda raqamli texnologiyalar keng qo'llanilmoqda.

Sun'iy intellekt asosidagi dasturlar va platformalar o'quvchilarning individual qobiliyatlarini aniqlash, bilim darajasini baholash hamda mos tavsiyalar berish imkonini yaratadi. Shu bilan birga, elektron darsliklar, masofaviy ta'lim tizimlari, virtual laboratoriyalar va interaktiv platformalar ta'lim jarayonining samaradorligini oshirishga xizmat qilmoqda. Zamonaviy texnologiyalar yordamida o'quvchilar mustaqil fikrlash, ijodkorlik va axborot bilan ishlash ko'nikmalarini rivojlantirish imkoniga ega bo'lmoqda.

Bugungi kunda sun'iy intellekt nafaqat texnika yoki ishlab chiqarish sohasida, balki ta'lim tizimida ham keng qo'llanilib, o'qituvchi va o'quvchi faoliyatini yengillashtirmoqda. Shu sababli, sun'iy intellekt va zamonaviy texnologiyalarning ta'limdagi ahamiyatini o'rganish dolzarb masalalardan biri hisoblanadi.

Bugungi kunda dunyo miqyosida axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining jadal rivojlanishi barcha sohalar qatori ta'lim tizimiga ham katta ta'sir ko'rsatmoqda. Ayniqsa, sun'iy intellekt texnologiyalarining rivojlanishi ta'lim jarayonini yanada samarali, qulay va zamonaviy shaklda tashkil etish imkoniyatini yaratmoqda. Ta'limda

zamonaviy texnologiyalardan foydalanish o'quvchilarning bilim olishga bo'lgan qiziqishini oshirib, dars jarayonining sifatini yaxshilaydi.

Sun'iy intellekt — bu insonning fikrlash, tahlil qilish, muammolarni hal etish kabi faoliyatlarini texnik vositalar orqali amalga oshirish imkonini beruvchi texnologiyadir. Hozirgi kunda sun'iy intellekt asosidagi dasturlar o'quvchilarning bilim darajasini aniqlash, individual yondashuv asosida ta'lim berish hamda o'qituvchining ish faoliyatini yengillashtirishda muhim ahamiyat kasb etmoqda. Masalan, elektron platformalar yordamida o'quvchilarning o'zlashtirish darajasi avtomatik ravishda tahlil qilinadi va ularga mos topshiriqlar tavsiya etiladi.

Zamonaviy texnologiyalarning ta'limdagi asosiy afzalliklaridan biri — masofaviy ta'lim imkoniyatining kengayganidir. Internet va raqamli platformalar orqali o'quvchilar dunyoning istalgan nuqtasidan turib bilim olish imkoniyatiga ega bo'lmoqda. Bu esa vaqt va masofa bilan bog'liq muammolarni kamaytiradi. Ayniqsa, pandemiya davrida onlayn ta'lim tizimining ahamiyati yanada yaqqol namoyon bo'ldi. Zoom, Google Meet, Moodle kabi platformalar orqali darslar muntazam davom ettirildi.

Shuningdek, interaktiv texnologiyalar dars jarayonini yanada qiziqarli va samarali qiladi. Elektron doskalar, multimedia vositalari, virtual laboratoriyalar va animatsion dasturlar yordamida murakkab mavzularni oson tushuntirish mumkin. O'quvchilar amaliy mashg'ulotlarni virtual tarzda bajarish orqali bilimlarini mustahkamlaydi. Bu esa ularning mustaqil fikrlash va ijodiy yondashuv ko'nikmalarini rivojlantiradi.

Sun'iy intellekt asosidagi chatbotlar va virtual yordamchilar ham ta'lim jarayonida keng qo'llanilmoqda. Ular o'quvchilarga savollarga tezkor javob berish, uy vazifalarini bajarishda ko'maklashish hamda qo'shimcha ma'lumotlarni taqdim etish imkonini beradi. Natijada o'quvchilar bilimni mustaqil ravishda egallashga odatlanadi. Bundan tashqari, o'qituvchilar ham dars rejalari tayyorlash, testlar yaratish va o'quvchilar bilimni baholash jarayonida sun'iy intellekt imkoniyatlaridan foydalanmoqda.

Ta'lim tizimida raqamli texnologiyalardan foydalanish o'quvchilarning axborot madaniyatini shakllantirishda ham muhim rol o'ynaydi. Zamonaviy yoshlar kompyuter, internet va turli dasturlardan samarali foydalanishni o'rganadi. Bu esa ularni kelajak kasblariga tayyorlashda muhim omil hisoblanadi. Chunki hozirgi davrda ko'plab kasblar axborot texnologiyalari bilan chambarchas bog'liqdir.

Biroq, zamonaviy texnologiyalardan foydalanishda ayrim muammolar ham mavjud. Jumladan, internet tezligining pastligi, texnik vositalarning yetishmasligi va ayrim o'qituvchilarning raqamli texnologiyalar bilan ishlash ko'nikmasi yetarli emasligi ta'lim sifatiga salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkin. Shuningdek, o'quvchilarning internetdan noto'g'ri foydalanishi yoki ortiqcha vaqtini virtual muhitda o'tkazishi ham

ayrim salbiy oqibatlarini keltirib chiqaradi. Shu sababli texnologiyalardan oqilona va samarali foydalanishni o'rgatish muhim ahamiyatga ega.

Hozirgi davrda rivojlangan davlatlar ta'lim tizimiga sun'iy intellekt texnologiyalarini keng joriy etmoqda. Bu esa ta'lim sifatini oshirish, o'quvchilarning bilim olish imkoniyatlarini kengaytirish va zamonaviy mutaxassislarni tayyorlashga xizmat qilmoqda. Kelajakda sun'iy intellekt texnologiyalarining yanada rivojlanishi ta'lim tizimida yangi imkoniyatlarni yaratishi shubhasizdir.

Xulosa qilib aytganda, sun'iy intellekt va zamonaviy texnologiyalar bugungi ta'lim tizimining ajralmas qismiga aylanib bormoqda. Ular ta'lim jarayonining samaradorligini oshirish, o'quvchilarning bilim olish imkoniyatlarini kengaytirish hamda darslarni zamonaviy va interaktiv tarzda tashkil etishda muhim ahamiyat kasb etadi. Ayniqsa, masofaviy ta'lim, elektron platformalar, virtual laboratoriyalar va sun'iy intellekt asosidagi dasturlar o'quvchilarning mustaqil fikrlashi va ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirishga xizmat qilmoqda. Shuningdek, zamonaviy texnologiyalar o'qituvchilarning ish faoliyatini yengillashtirib, ta'lim sifatini yanada oshirish imkonini yaratadi. Bugungi raqamli davrda yoshlarni axborot texnologiyalaridan to'g'ri va samarali foydalanishga o'rgatish dolzarb vazifalardan biri hisoblanadi. Chunki kelajak taraqqiyoti bilimli, zamonaviy fikrlaydigan va texnologiyalarni mukammal egallagan yoshlar qo'lidadir. Biroq, texnologiyalardan foydalanishda mavjud muammolarni bartaraf etish, internet va texnik vositalar bilan ta'minlash hamda pedagoglarning raqamli ko'nikmalarini rivojlantirish muhim ahamiyatga ega. Ta'lim tizimida sun'iy intellekt va zamonaviy texnologiyalarni keng joriy etish orqali raqobatbardosh, kreativ va malakali kadrlarni tayyorlash mumkin bo'ladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. O'zbekiston Respublikasi "Ta'lim to'g'risida"gi Qonuni. – Toshkent, 2020.
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining raqamli texnologiyalarni rivojlantirishga oid farmon va qarorlari.
3. Азизходжаева Н.Н. Педагогик texnologiyalar va pedagogik mahorat. – Toshkent: O'qituvchi, 2016.
4. Ishmuhamedov R., Abduqodirov A. Ta'limda innovatsion texnologiyalar. – Toshkent, 2018.
5. Yo'ldoshev J., Usmonov S. Zamonaviy pedagogik texnologiyalarni amaliyotga joriy etish. – Toshkent, 2017.
6. Qosimov A. Axborot texnologiyalari va ularning ta'limdagi o'rni. – Toshkent, 2021.
7. Russell S., Norvig P. Artificial Intelligence: A Modern Approach. – Pearson Education, 2021.

8. UNESCO. Artificial Intelligence in Education: Guidance for Policy-makers. – Paris, 2021.
9. Karimov I.A. Yuksak ma’naviyat – yengilmas kuch. – Toshkent: Ma’naviyat, 2008.
10. Internet manbalari:
  - ✓ Ziyonet ta’lim portali
  - ✓ O‘zbekiston Respublikasi Raqamli texnologiyalar vazirligi
  - ✓ UNESCO rasmiy sayti